

DECIZIE

11 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către de Zaicova Lidia, reprezentată de avocatul
Isiumbeli Valeriu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Inspectoratului Fiscal de Stat
pe UTA Găgăuzia împotriva Lidiei Zaicova cu privire la încasarea datoriei și a taxei de
stat,

împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 17 noiembrie 2016, prin care a fost
admis apelul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, casată hotărârea
Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 1 iulie 2016, și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea
a fost admisă,

c o n s t a t ă :

La 22 octombrie 2015, Inspectoratul Fiscal de Stat al UTA Găgăuzia (actualmente
Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat) a depus cerere
de chemare în judecată împotriva Lidiei Zaicova cu privire la încasarea datoriei și a taxei
de stat.

În motivarea acțiunii a indicat că în conformitate cu art. 8 alin. (2) lit. e) din Codul
fiscal, contribuabilul este obligat să achite la buget, la timp și integral, ținând cont de
prevederile art. 7 alin. (5), sumele calculate ale impozitelor și taxelor, asigurând
exactitatea și veridicitatea dărilor de seamă fiscale prezentate.

Menționează că datoria lui Zaicov Vasili față de bugetul public național la situația
din 19 decembrie 2014, constituie suma de 29 366,74 lei, și anume: impozitul pe venit
a persoanelor fizice (11/09) în sumă de 25 418,83 lei, compusă din plățile de bază –
13 159,70 lei, penalitatea - 12259,13 lei și amenzile aplicate de organele inspectoratului
fiscal (123/07) în suma de 3947,83 lei.

Susține că în conformitate cu răspunsul parvenit de la biroul notarial
Arnaut Alexandr nr. 85 din 4 octombrie 2012 unicul reprezentant legal este soția
debitorului decedat la data de 15 octombrie 2011 - Zaicova Lidia.

Relevă că din partea Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, DAF
Ceadâr-Lunga au fost întreprinse toate măsurile posibile, astfel fiind expediată

reclamație cu nr. de ieșire 43-7/2-2142 din 19 decembrie 2014 privind soluționarea litigiului, care a fost lăsată fără răspuns.

Iar, răspunsul care a fost prezentat de către Zaicova Lidia nu se referă la pretențiile din reclamație expediată de către DAF Ceadâr-Lunga, dar la cauza privind admiterea succesiunii în procedura de executare, care a fost pornită de către executorul judecătoresc în baza deciziei DAF Ceadâr-Lunga nr. 1266 din 27 decembrie 2009.

În continuare indică că la data de 3 martie 2015, la cererea Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, DAF Ceadâr-Lunga a fost eliberată ordonanța judecătorească care a fost anulată prin încheierea din 18 martie 2015, deoarece a fost constatat un litigiu de drept.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 1444 alin. (1) din Codul civil, art. 186 alin. (1) din Codul fiscal.

Solicită încasarea de la Zaicova Lidia datoria față de bugetul public național în sumă de 29 366,74 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 1 iulie 2016, acțiunea a fost respinsă ca fiind depusă tardiv.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 17 noiembrie 2016, a fost admis apelul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, casată hotărârea Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 1 iulie 2016, și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă, fiind încasat de la Zaicova Lidia datoria față de bugetul public național în mărimea de 29 366,74 lei și taxa de stat în beneficiul statului în mărime de 881 lei pentru depunerea acțiunii și 660,75 lei pentru depunerea cererii de apel.

La 5 aprilie 2017, Zaicova Lidia, reprezentată de avocatul Isiumbeli Valeriu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe (f. d. 198).

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel este pasibilă casării ca fiind adoptată cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Susține că instanța de apel incorect a interpretat prevederile art. 1544 alin. (1) din Codul civil, care indică că în termen de 6 luni din ziua când au aflat despre deschiderea succesiunii, creditorii celui ce a lăsat moștenirea trebuie să înainteze pretenții către moștenitorii care au acceptat succesiunea, indiferent de scadența acestor pretenții, or potrivit alin. (3) al acestui articol nerespectarea dispozițiilor alin. (1) și (2) atrage pierderea de către creditorii a dreptului de înaintare a pretențiilor.

Remarcă că prevederile art. 264 și art. 265 din Codul fiscal prevede termeni care se aplică numai față de contribuabili și nicidecum față de succesori, prin urmare instanța de apel incorect a făcut trimitere la aceste norme și a stabilit obligațiuni fiscale ale moștenitorului Zaicova Lidia invocând termenul de 6 ani de zile, mai mult ca atât a aplicat legea în mod retroactiv, dat fiind faptul că Zaicov Vasili a decedat la data de 15 octombrie 2011, dar modificările articolelor sus enunțate au intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2014, respectiv la data de 1 iulie 2016.

În condițiile date, consideră că termenul pentru înaintarea cererii de chemare în judecată de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, a fost omis.

La 8 iunie 2017, în adresa intimatului Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia a fost expediată copia cererii de recurs depusă de către Zaicova Lidia, reprezentată de avocatul Isiumbeli Valeriu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la cererea de recurs (f. d. 204).

Iar, la data de 15 septembrie 2017, prin intermediul oficiului poștal, Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat, a depus referință la

recursul declarat de către Zaicova Lidia, reprezentată de avocatul Isiumbeli Valeriu în care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia și a solicitat respingerea lui cu menținerea în vigoare a deciziei instanței de apel (f. d. 211).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

După cum atestă din materialul probator, copia deciziei instanței de apel din 17 noiembrie 2016, a fost recepționată de către reprezentantul recurenteii Zaicova Lidia, avocatul Isiumbeli Valeriu la 9 februarie 2017, fapt ce se confirmă prin ștampila cu data de pe copia plicului poștal anexată la dosar (f. d. 201-verso).

Astfel instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 5 aprilie 2017, în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Fiind investită cu judecarea pricinii civile la cererea de chemare în judecată a Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia împotriva Lidiei Zaicova cu privire la încasarea datoriei și a taxei de stat, prima instanță a ajuns la concluzia respingerii acesteia ca fiind depusă tardiv.

Judecând apelul declarat de către Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, instanța de apel l-a considerat întemeiat, și casând hotărârea primei instanțe, a emis o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă și încasat de la Zaicova Lidia datoria față de bugetul public național în mărimea de 29 366,74 lei, și taxa de stat în beneficiului statului în mărime de 881 lei pentru depunerea acțiunii și 660,75 lei pentru depunerea cererii de apel.

La adoptarea unei asemenea soluții, instanța de apel, a constatat că prima instanță greșit a ajuns la concluzia cu privire la necesitatea respingerii acțiunii din motivul că reclamantul nu a respectat termenul de 6 luni prevăzut de art. 1544 alin. (1) din Codul civil.

Cât privește termenul de înaintare a acțiunii în judecată de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, instanța de apel a concluzionat că legislatorul a prevăzut un termen special de prescripție extinctivă pentru raporturile juridice legate de executarea silită a obligațiilor fiscale, care în conformitate cu art. 265 alin. (1) Cod fiscal constituie 6 ani.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat, pronunțând-se asupra aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, a ajuns la concluzia respingerii cererii de chemare în judecată înaintată de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia ca fiind depusă tardiv.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține că în rezultatul efectuării controlului fiscal tematic privind respectarea legislației fiscale în partea prezentării declarației persoanei fizice privind impozitul pe venit pentru perioada anului 2007 și plata în buget a impozitului pe venit de la sursa de plată de către persoana fizică Zaicov Vasili, la data de 24 noiembrie 2009 de către DAF Ceadâr-Lunga a Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia a fost întocmit actul nr. 3-448833, în

baza declarației pentru anul 2007, prezentată de contribuabil la data de 31 martie 2008 (f. d. 67-70).

Drept urmare, prin decizia DAF Ceadâr-Lunga a Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia nr. 1266 din 22 decembrie 2009, în privința contribuabilului Zaicov Vasili a fost calculat suplimentar impozitul pe venit pentru anul 2007 în sumă de 13 159,70 lei, penalitatea în sumă de 4982,26 lei și amenda în suma de 3947,91 lei (f. d. 59-60).

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 29 decembrie 2010, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a lui Zaicov Vasili împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, DAF Ceadâr-Lunga cu privire la anularea deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, DAF Ceadâr-Lunga nr. 1214 din 15 decembrie 2009, nr. 1266 din 22 decembrie 2009 și nr. 116 din 12 februarie 2010 (f. d. 74).

Este cert și faptul că la data de 28 septembrie 2012, Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia s-a adresat cu o solicitare către notarul Arnaut Alexandr, la care ultimul a expediat răspunsul nr. 85 din 4 octombrie 2012 potrivit căruia în urma decesului lui Zaicov Vasili, decedat la data de 15 octombrie 2011, este deschis dosarul de succesiune și unicul moștenitor, care a depus cerere de acceptare a succesiunii este soția lui - Zaicova Lidia, care a acceptat și a perfectat succesiunea (f. d. 8, f. d. 143).

La 21 noiembrie 2012, procedura privind executarea deciziei nr. 1266 din 22 decembrie 2009, emisă de DAF Ceadâr-Lunga a Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia în privința lui Zaicov Vasili a fost suspendată până la înlocuirea părții de către succesorul de drept (f. d. 31).

La 21 martie 2013, Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, DAF Ceadâr-Lunga s-a adresat cu cerere privind admiterea succesiunii de drept în procedura de executare în ordinea prevăzută de art. 47 Cod de executare și art. 70 CPC (f. d. 26).

Iar, prin încheierea Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 12 iulie 2013, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia privind admiterea succesiunii de drept în ordinea art. 47 Cod de executare, în procedura de executare privind încasarea din contul lui Zaicov Vasili a datoriei față de bugetul național public (f. d. 28).

La 19 decembrie 2014, DAF Ceadâr-Lunga a Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia s-a adresat cu reclamația nr. 43-7/2-2142 către Zaicova Lidia solicitând achitarea datoriei a lui Zaicov Vasili față de bugetul public național în suma de 29 366,74 lei (f. d. 5-7), la care a primit răspunsul din 12 ianuarie 2015, unde a fost indicat faptul că este emisă încheierea Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 12 iulie 2013 privind respingerea pretențiilor organului fiscal (f. d. 30).

La data de 2 martie 2015, Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia a depus o cerere privind eliberarea ordonanței judecătorești cu privire la încasarea de la Zaicova Lidia, soția decedatului Zaicov Vasili datorie față de bugetul public național în suma de 29 366,74 lei, fiind emisă ordonanța judecătorească în acest sens din data de 3 martie 2015, care ulterior a fost anulată prin încheierea Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 18 martie 2015, în baza obiecțiilor depuse de Zaicova Lidia, reprezentată de avocatul Isiumbeli Valeriu (f. d. 9-12).

În conformitate cu art. 1544 alin. (1) din Codul civil, în termen de 6 luni din ziua când au aflat despre deschiderea succesiunii, creditorii celui ce a lăsat moștenirea trebuie să înainteze pretenție către moștenitorii care au acceptat succesiunea, indiferent de scadența acestor pretenție, iar potrivit alin. (3) al aceluiași articol, nerespectarea

dispozițiilor alin. (1) și (2) atrage pierderea de către creditorii a dreptului de înaintare a pretențiilor.

În sensul normelor enunțate, este de înțeles că creditorii celui ce a lăsat moștenirea sunt în drept să înainteze pretențiile sale moștenitorilor care au acceptat succesiunea, iar acest drept al creditorului este limitat în timp, astfel în cazul când creditorul a cunoscut faptul deschiderii succesiunii, el va fi în drept să înainteze pretențiile sale moștenitorilor în termen de 6 luni, calculat din data când a aflat despre deschiderea acesteia.

Asupra termenului de înaintare a pretențiilor creditorului celui ce a lăsat moștenirea nu se răsfrâng regulile aplicabile termenului general de prescripție, prin urmare, omiterea de către creditor a termenului fixat în prezentul articol (având natura juridică de termen de perimare), are drept consecință pierderea dreptului la urmărire, iar asupra lui nu se răsfrâng regulile de întrerupere, repunere și suspendare.

Raportând la caz dispozițiile legale susmenționate, se constată că în situația din speță, rezultă că Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia aflând din scrisoarea nr. 85 din 4 octombrie 2012, primită de la notarul Arnaut Alexandr, despre faptul deschiderii succesiunii și acceptării ei de către moștenitorul Zaicova Lidia în urma decesului soțului acesteia Zaicov Vasili (f. d. 8), urma să se adreseze cu pretențiile sale moștenitorului Zaicova Lidia în termen de 6 luni, calculat din data când a aflat despre deschiderea acesteia și a depus cererea de chemare în judecată abia la data de 22 octombrie 2015.

Prin urmare, contrar normelor citate, în termenul sus indicat Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia nu s-a adresat către moștenitorul Zaicova Lidia cu pretențiile respective.

Ori după cum a fost constatat din materialele cauzei Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia s-a adresat cu reclamație către moștenitorul contribuabilului doar la data de 19 decembrie 2014 (f. d. 5).

În aceste condiții, se constată a fi neîntemeiată concluzia instanței de apel cu referire la faptul că acțiunea în judecată a fost depusă de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, cu respectarea termenului prevăzut de art. 264 și art. 265 din Codul fiscal, cât și reținerea în acest sens a faptului că legislatorul a prevăzut un termen special de prescripție extinctivă pentru raporturile juridice legate de executarea silită a obligațiilor fiscale, care în conformitate cu art. 265 alin. (1) Cod fiscal constituie 6 ani.

Sub acest aspect al analizei este de observat că prevederile articolelor menționate reglementează termenii pentru determinarea obligațiilor fiscale față de contribuabilii și nicidecum față de moștenitorii acestuia.

La fel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel greșit a reținut la caz incidența art. 277 din Cod civil și anume întreruperea termenului de prescripție extinctivă odată cu înaintarea de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia la data de 27 februarie 2015 a cererii privind eliberarea ordonanței judecătorești, ori în cazul dat termenul de 6 luni prevăzut de art. 1544 alin. (1) din Codul civil, având natura juridică de termen de perimare și asupra lui nu se răsfrâng regulile de întrerupere.

În consecință se atestă ca legală soluția primei instanțe cu privire la respingerea cererii de chemare în judecată a Inspectoratului Fiscal de stat pe UTA Găgăuzia ca fiind depusă cu încălcarea prevederilor art. 1544 alin. (1) din Codul civil, respectiv ca fiind depusă tardiv.

În conexiunea celor menționate, se constată că instanța de apel, nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, fapt ce a dus la

aplicarea eronată a normelor legale relevante speței, prin urmare și emiterea unei soluții greșite, pe când hotărârea primei instanțe este una întemeiată și legală.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Zaicova Lidia, reprezentată de avocatul Isiumbeli Valeriu.

Se casează decizia Curții de Apel Comrat din 17 noiembrie 2016 și se menține hotărârea Judecătoriei Ceadr-Lunga din 1 iulie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia împotriva Lidiei Zaicova cu privire la încasarea datoriei și a taxei de stat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Valeriu Doagă

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva